

Raadsvergadering d.d. 22 augustus 2019

Aan de raad,

Onderwerp

Voortgang natuur- en landschapsbeleid

Beslispunten

- kennismemen van de voortgang van het natuur- en landschapsbeleid in Laarbeek.
- Vaststellen van de actualisatie van het uitvoeringsprogramma natuur- en landschapsbeleid.
- Krediet ten laste van de bestemmingsreserve 'Kwaliteitsverbetering buitengebied' beschikbaar te stellen voor voorbereiding en uitvoering van de in dit raadsvoorstel genoemde projecten.

Samenvatting

Wat is er de afgelopen jaren gebeurd en wat staat er de komende jaren op de agenda? Hiervoor is bij vaststelling van de Structuurvisie Laarbeek 2010-2020 'Groei in Balans' (hierna: structuurvisie) ook een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Actualisatie van onze ambities/doelen maakt het noodzakelijk om het uitvoeringsprogramma op onderdelen te wijzigen. Voor de realisatie van het Laarbeekse natuur- en landschapsbeleid is er de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied'. Het besteden van deze middelen is gekoppeld aan het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie. De daarin benoemde projecten kunnen periodiek geprioriteerd worden. Dit is voor het laatst gebeurd in 2015. Inmiddels zijn er projecten afgerond (venherstel en EVZ Laarbeek West) en bestaat de behoefte om projecten aan het uitvoeringsprogramma toe te voegen. Daarnaast dienen de prioriteiten voor de komende jaren bijgesteld te worden om aan te sluiten op de actuele situatie. Waar zich in het buitengebied kansen en mogelijkheden voordoen is (zeker voor de lange termijn) moeilijk te voorspellen. Daarom vindt om de 4-5 jaar een bijstelling plaats. Daarbij laten we de voorziene uitgaven ook synchroon lopen met de stand van de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied'. Voor uitvoering van de geprioriteerde projecten en afronding van lopende projecten wordt nu een krediet van € 417.584,- gevraagd. De stand van de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' is na verstrekking van het krediet € 721.639,-.

Aanleiding

De op 12 december 2012 en 20 april 2017 door uw raad uit de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' beschikbaar gestelde kredieten van respectievelijk € 430.000,- en € 375.000,- zijn nagenoeg besteed. Deze bedragen zijn de afgelopen jaren grotendeels ingezet als cofinanciering voor een tweetal grote projecten die uw raad op 4 juni 2015 voor uitvoering heeft geprioriteerd. Dit betrof het project "Blauwe Poort" en het project "gebiedsopgave Brainport Oost - Goorloop Noord". Beide betroffen meerjarige projecten waarvoor een forse subsidie van de provincie werd toegekend. Andere projecten werden

uitgesteld tot na 2018. Om de uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid ook de komende jaren te kunnen continuëren is een nieuw krediet nodig.

Beoogd effect en/of resultaat

De uit te voeren projecten moeten leiden tot een kwaliteitsverbetering van het buitengebied. Traditioneel op het gebied van water, natuur en landschap (LOP) en recreatie, maar in het verlengde daarvan spelen actueel thema's als klimaatadaptatie en biodiversiteit. Deze thema's passen prima in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie, maar moeten wel formeel toegevoegd worden om middelen ook daadwerkelijk hieraan te kunnen besteden. Dit voorstel heeft tot doel om de kaders voor het Laarbeekse natuur- en landschapsbeleid (en in brede zin de kwaliteit van het buitengebied) voor de komende jaren te stellen en de financiering ervan te regelen. Daarvoor is ook een aanpassing van het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie nodig. Het resultaat moet zijn dat onze doelstellingen m.b.t. natuur en landschap herijkt zijn en dat duidelijk is waar de komende jaren de accenten/prioriteiten liggen m.b.t. de uitvoering van projecten.

Argumenten

In het landschapsontwikkelingsplan (LOP) van onze gemeente is het Laarbeekse natuur- en landschapsbeleid omschreven. Voor de realisatie van dit beleid is er de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied'. De middelen uit de bestemmingsreserve mogen alleen maar ingezet worden voor kwaliteitsverbetering van het buitengebied en zijn gekoppeld aan het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie. De daarin benoemde projecten sluiten prima aan op de doelstellingen uit het LOP en overlappen elkaar voor een groot deel. Dit maakt het mogelijk om de komende jaren ook natuur- en landschapsbeleid te blijven uitvoeren.

Voorgeschiedenis

Periodiek kan het uitvoeringsprogramma worden geactualiseerd en bijgesteld. Op 12 december 2012 heeft uw raad ingestemd met de koersbepaling natuur en landschapsbeleid 2012. Destijds werd er door het rijk en de provincie fors bezuinigd op het natuur- en landschapsbeleid en dreigden ook onze eigen middelen beperkter te worden. Dit betekende dat er keuzes gemaakt moesten worden en prioriteiten gesteld moesten worden. De gemaakte keuzes zijn destijds vertaald in een aangepast uitvoeringsprogramma van de structuurvisie. Tevens werd een krediet beschikbaar gesteld van € 430.000,- voor de uitvoering van de projecten uit het uitvoeringsprogramma. Daarbij hebben wij aangekondigd dat zodra dit krediet (nagenoeg) besteed zou zijn, we uw raad opnieuw een voorstel zouden doen om een deel van de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' vrij te geven in de vorm van een krediet. Dit is op 20 april 2017 gebeurd, toen uw raad aanvullend een krediet van € 375.000 beschikbaar heeft gesteld voor de aankoop van gronden voor de realisatie van de EVZ Goorloop in het kader van de "gebiedsopgave Brainport Oost - Goorloop Noord". Nu is het moment om voor de volgende fase opnieuw krediet te vragen.

Op 4 juni 2015 heeft uw raad het uitvoeringsprogramma nogmaals gewijzigd vastgesteld waarbij de ontwikkeling van de Blauwe Poort, beekherstel Boerdonkse Aa en EVZ Snelle Loop aan het uitvoeringsprogramma zijn toegevoegd. Tevens zijn toen voor de jaren 2015-2018 een tweetal projecten waar forse subsidies voor toegekend waren geprioriteerd. Het gaat om

de "gebiedsopgave Brainport Oost - Goorloop Noord" en het project "Blauwe Poort". Andere projecten uit het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie kregen (in elk geval tot 2018) een lagere prioriteit. Het vigerende uitvoeringsprogramma is als bijlage 1 bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Afronding projecten

Inmiddels zijn beide projecten (nagenoeg) afgerond en zal ook de financiële afwikkeling binnenkort plaatsvinden. Het krediet van in totaal € 805.000,- (€ 430.000,- + € 375.000,-) is hiervoor ingezet en er zijn subsidievoorschotten van de provincie ontvangen ter grootte van € 1.084.634,-. Het project "gebiedsopgave Brainport Oost - Goorloop Noord" is daarmee voor een groot deel 'voorgefinancierd' door de ontvangen subsidievoorschotten van de provincie. We wisten echter op voorhand dat het project met veel onzekerheid was omgeven. De vraag is altijd of benodigde gronden ook daadwerkelijk beschikbaar komen. De diverse projectonderdelen zijn in meer of mindere mate gerealiseerd. Op de ene locatie werd meer gerealiseerd dan voorzien, op een andere locatie juist minder. Waar we uit de kredieten en de subsidievoorschotten in totaal € 1.889.634,- beschikbaar hadden, zijn de totale projectkosten uitgekomen op € 1.301.411. Daarmee hebben we recht op € 650.706 provinciale subsidie en dat betekent dat we € 433.928 van het subsidievoorschot aan de provincie terug moeten betalen. Van het bijbehorende krediet resteert nog € 356.344 en dat betekent dat dit met € 77.584 moet worden aangevuld uit de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied'.

Toekomstige ontwikkelingen

Met de afronding van het project "gebiedsopgave Brainport Oost - Goorloop Noord" is ook het krediet dat in december 2012 beschikbaar werd gesteld volledig besteed. Dat betekent dat we uw raad nu tevens voorstellen om opnieuw een krediet beschikbaar te stellen om de uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid (via het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie) ook de komende jaren te kunnen continueren. De afgelopen jaren is de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' weer gegroeid. De verwachting is dat die trend zich ook de komende jaren zal voortzetten. Na beschikbaarstelling van het krediet is de stand van de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' becijferd op € 721.639,-.

Aan de hand van de actuele ontwikkelingen is een voorstel gedaan voor aanpassing van het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie. Dit aangepaste uitvoeringsprogramma is opgenomen als bijlage 2 bij dit raadsvoorstel. De tabel hieronder geeft een samenvatting.

- De projecten 1 en 6 (groen gemarkeerd) zijn inmiddels afgerond en kunnen uit het uitvoeringsprogramma worden gehaald.
- De projecten 2, 3, 4, 7 en 12 betreffen ecologische verbindingzones. De te investeren bedragen zijn aangepast aan de actuele situatie. Daarbij lijken de kansen de komende jaren vooral bij de Goorloop (afronding), De Heieindse Loop en de zone Mariahoutse Bossen – Het Gerecht te liggen. Bij de Donkersvoortse Loop en Snelle Loop voorzien wij de komende jaren weinig ontwikkelingen vanwege het ontbreken van grondposities.

- Voor project 5 (laanbomenproject) reserveren we geen bedragen. Het omvormen met beter passende boomsoorten wordt geïntegreerd in het bomenvervangingsplan.
- Aan project 8 en 10 geven we de komende jaren geen prioriteit.
- Voor project 9 is het bedrag voor de komende jaren wat naar beneden bijgesteld.
- Voor project 11 reserveren we de komende jaren geen middelen. Het is aantrekkelijker om EVZ's via andere subsidieregelingen (bijvoorbeeld het groenontwikkelfonds) te financieren in plaats van via stika.
- De projecten 13 en 14 zijn aan het uitvoeringsprogramma toegevoegd om de middelen uit de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' ook aan deze doelen te kunnen besteden.

Proj. Nr.	Omschrijving project	Geprioriteerd tot 2023	Status project
1	Herstel van twee vennen aan de noordzijde van de kern Mariahout in de Mariahoutse bossen.	€ -	Juni 2019: gereed
2	Ontwikkeling ecologische verbindingszone Goorloop	€ 75.000,00	Juni 2019: grotendeels uitgevoerd, voor afronding nog budget nodig
3	Ontwikkeling ecologische verbindingszone Heieindseloop	€ 100.000,00	Juni 2019: voorbereiding gestart
4	Ontwikkeling ecologische verbindingszone Donkersvoortseloop	€ -	Juni 2019: nog niet gestart
5	Laanbomenproject	€ -	Juni 2019: deels uitgevoerd (populierenvervangings), structureel meenemen in bomenvervangingsplan.
6	Ontwikkeling robuuste ecologische Noord-Zuidverbinding aan de westzijde van Laarbeek	€ -	Juni 2019: gereed
7	Ontwikkeling droge ecologische verbindingszone Mariahoutse Bossen - Het Geregt	€ 40.000,00	Juni 2019: voorbereiding gestart
8	Ontsnippering gemeentewegen	€ -	Juni 2019: nog niet gestart
9	Kwaliteitsverbetering landschapselementen	€ 25.000,00	Juni 2019: doorlopend acties
10	Sloopregeling	€ -	Juni 2019: nog niet gestart
11	Diverse delen EVZ's te realiseren via stika	€ -	Juni 2019: doorlopend acties. De komende jaren geen stika-geld inzetten voor EVZ's omdat realisatie via Groenontwikkelfonds interessanter is.

12	Ontwikkeling Blauwe Poort, beekherstel Boerdonkse Aa en EVZ Snelle Loop	€ -	Juni 2019: nog niet gestart
13	Ontwikkeling natuur in combinatie met maatregelen klimaatadaptatie en verhoging biodiversiteit	€ 50.000,00	Juni 2019: nog niet gestart, aan uitvoeringsprogramma toegevoegd.
14	Ontwikkeling Het Gulden Land	€ 50.000,00	Juni 2019: nog niet gestart, aan uitvoeringsprogramma toegevoegd.
Totaal:		€ 340.000,00	

De bedragen in bovenstaande tabel zijn indicatief. Ze dienen om prioriteiten te stellen en de balans tussen geplande projecten en beschikbare middelen uit de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied' te bewaken. Het is altijd mogelijk om geld uit te geven aan alle projecten uit dit uitvoeringsprogramma, dat betekent dan echter wel dat er mogelijk minder financiële ruimte is voor de projecten die nu geprioriteerd zijn.

Kanttekeningen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten

Om voor de periode tot 2023 de uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid te kunnen continueren en de lopende projecten te kunnen afronden is in totaal een krediet nodig van € 340.000,- + € 77.584,- = **€ 417.584,-**. dat ten laste gebracht wordt van de bestemmingsreserve 'kwaliteitsverbetering buitengebied'. De stand van deze reserve is na beschikbaarstelling van het krediet € 721.639,-.

Vanzelfsprekend zullen we dit budget weer zoveel mogelijk als cofinanciering inzetten zodat zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt kan worden van subsidiemogelijkheden van provincie en waterschap.

Vervolgstappen

Na goedkeuring door uw raad zullen wij de beschikbaar gestelde middelen de komende jaren inzetten ten behoeve van de realisatie van de geformuleerde doelstellingen.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

- Bijlage 1: Vigerend uitvoeringsprogramma Structuurvisie Laarbeek 2010 / Groei in Balans;
- Bijlage 2: Bijgesteld uitvoeringsprogramma Structuurvisie Laarbeek 2010 / Groei in Balans.

de gemeentesecretaris van Laarbeek,

M.J.M. Meertens

de burgemeester van Laarbeek,

F.L.J. van der Meijden